

	института международного права, 1996. - 864 с. 41. Соглашение о создании Содружества Независимых Государств. // Действующее международное право. В 3-х томах. Составители Ю.М. Колосов и Э.С. Кривчикова. Т.1. -М.: Изд-во Московского независимого института международного права, 1996. - 864 с. Ахборот манбалари: 42. www.president.uz – Ўзбекистон Республикаси Президентининг расмий веб-сайти 43. www.gov.uz – Ўзбекистон Республикаси ҳукумат портали. 44. www.lex.uz – Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси. 45. www.ziyounet.uz – Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Таълим портали. 46. www.mfa.uz (Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги).
7.	Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон миллий университетида ишлаб чиқилган ва тасдиқланган. Фан/модуль учун маъсулар: Исламов И. – тарих фанлари доктори, доцент. Умаров Х. – ЎзМУ Фуқаролик жамияти ва ҳуқуқ таълими кафедраси доценти, сиёсий фанлар номзоди
9.	Тақризчилар: Мухаммадсидиков М. – Тошкент Халқаро Ислон академияси профессори, сиёсий фанлар доктори. Эргашев И. – ЎзМУ Фуқаролик жамияти ва ҳуқуқ таълими кафедраси профессори, сиёсий фанлар доктори.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ЖАҲОН СИЁСАТИ ФАННИНГ ЎҚУВ ДАСТУРИ

Билим соҳаси: 300 000 – Ижтимоий фанлар, журналистика ва ахборот.

Таълим соҳаси: 310 000 – Ижтимоий ва ҳуқ-атворга мансуб фанлар.

Таълим йўналиши: 60310700 – Сиёсатшунослик.

Фан/модуль коди JSIB211	Ўқув йили 2022-2023	Семестр 3-4	ECTS - Кредитлар 11
Фан/модуль тури Маъбурий	Таълим тили Ўзбек	Хафтадаги дарс соатлари 4,6	
1.	Фаннинг номи Аудитория машғулотлари (соат)	Мустақил таълим (соат)	Жами юклама (соат) 330
2.	Жаҳон сиёсати 150	180	330
I. Фаннинг мазмуни Фанни ўқитишдан асосий мақсад – талабаларга замонавий халқаро сиёсатнинг назарий, концептуал ва амалий масалалари бўйича базавий билимлар беришдан иборат. Шунингдек, бундан кейинги сиёсий фанларнинг махсус курслари учун назарий манба бўлиб хизмат қилади. Фаннинг вазифалари - замонавий жаҳон сиёсатида доир асосий назарий концепциялар, фаннинг методологик жиҳатлари ва парадигмаси билан таништириш, халқаро муносабатлар ва жаҳон сиёсати субъектларининг манфаатлари, мақсадлари ва олиб бораётган сиёсатини аниқлаш ва кузатишга ўргатиш, жаҳон сиёсати жараёнларини бошқарувчи қонуниятларни очиб бериш, жаҳон сиёсатида халқаро ташкилотларнинг ўрни ва ролини Ўзбекистон миллий манфаатлари нуктаи назаридан кўрсатиб бериш, жаҳон сиёсатининг бугунги кун хусусиятларини жаҳон тартиботи назарияси орқали кўрсатиб бериш, жаҳон сиёсатидаги долзарб муаммоларни таҳлил қилиш кўникмаларини шакллантиради. II. Асосий назарий қисм (маъруза машғулотлари) II.1. Фан тарқибига қўйиладиган мавзулар қиради: 1-мавзу. Жаҳон сиёсати фаннинг назарий манбалари ва концептуал асослари Жаҳон сиёсати ва халқаро муносабатлар талқинот объекти сифатида. “Халқаро муносабатлар”, “халқаро сиёсат” ва “жаҳон сиёсати” категорияларининг ўзаро боғлиқлиги. Халқаро муносабатларнинг фан сифатида шаклланиши. Халқаро муносабатларнинг объекти ва предмети. Ички ва ташқи сиёсатнинг тушунчаси ва мезонлари. Жаҳон сиёсати. Ички ва ташқи сиёсатнинг ўзаро боғлиқлиги. Халқаро муносабатлар предмети. 2-мавзу. Сиёсий таълимотлар тарихида халқаро муносабатларга қарашлар Халқаро сиёсий талқинотлар доирасида илмий ва ўқув фанларининг юзага келиши. Халқаро муносабатларнинг замонавий			

23. Арифханов Ш. Центральная Азия: региональная интеграция и безопасность. / Т.: 2007. – 186 с.

24. Киссинджер Г. Дипломатия / Г. Киссинджер -М.: Издательство АСТ, 1994.

25. Киссинджер Г. Мировой порядок / Г. Киссинджер -М.: Издательство АСТ, 2014.

26. Киссинджер Г. О Китае / Г. Киссинджер — М.: Издательство АСТ, 2011.

27. Кучаров Ч.Ш. Марказий Осиёнинг минтакавий интеграцион жараёни муаммолари: (Геоисий таҳлил тажрибаси) /Масъул муҳаррир Р.Фармонов. – Т.: Фан, 2008. – 200 б.

28. Норов В.И. История конфликта в Афганистане и международные инициативы по его мирному урегулированию //Международные отношения. –Т.: УМЭД. - №2, 2018.

29. Рахманкулов М.Х. Актуальные проблемы развития конституционно-правовых основ внешней политики Республики Узбекистан в условиях демократического обновления страны -Т.: УМЭД, 2015. – 132 с.

30. Ўзбекистоннинг Марказий Осиёда минтакавий ҳафсизлики таъминлашдаги роли //Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Мудлофаа ва ҳафсизлик масалалари кўмитаси. конференция материаллари. – Тошкент, 2008. – 143 б.

31. Buzan Barry and Ole Waever. Regions and Powers. The Structure of International Security. – Cambridge: Cambridge University Press, 2003. – 564 p.

32. Barry Buzan. Security: a New Framework for Analysis /by Barry Buzan, Ole Waever, and Jaap de Wilde. – London: Lynne Rienner Publishers, 1998. – 237 p.

33. Lake, David A., and Patrick M. Morgan. The New Regionalism in Security Affairs / In.: Regional Orders: Building Security in a New World. - University Park: Penn State University press. 1997.

34. Бабурин С.Н. Российский путь: становление российской геополитики накануне XXI в. М.: АНКО, 1995.

35. Бжезинский З. Великая шахматная доска. –М.: Международные отношения, 1998.

36. Гаджиев К.С. Введение в геополитику. –М.: Логос, 1998.

37. Гаджиев К.Е. Геополитика. –М.: Международные отношения, 1997.

38. Гумилев Л.Н. Этногенез и биосфера Земли. / Фонд «Мир Л.Н. Гумилева». – М.: Изд-во Институт ДИДИК, 1997.

39. Дугин А. Основы геополитики. –М.: Арктогея, 2000.

40. Устав Организации Объединенных Наций //Действующее международное право. В 3-х томах. Составители Ю.М. Колосов и Э.С. Кривчикова. Т.1. -М.: Изд-во Московского независимого

7. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халкимиз билан бирга курамиз. – Т.: Ўзбекистон, 2017. – 488 б.
8. Мирзиёев Ш.М. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. 1-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 2017. – 592 б.
9. Мирзиёев Ш.М. Халқимизнинг розилиги бизнинг фаолиятимизга берилган энг олий баҳолидир. 2-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 2018. – 508 б.
10. Мирзиёев Ш.М. Нияти улуг халқнинг иши ҳам улуг, ҳаёти ёруғ ва келажаги фаровон бўлади. 3-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 2019. – 400 б.
11. Мирзиёев Ш.М. Миллий тикланишдан миллий юксалиш сари. 4-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 2020. – 452 б.
12. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон стратегияси. – Т.: Ўзбекистон, 2021. – 460 б.
13. Ўзбекистон Президентини Шавкат Мирзиёевнинг БМТ Бош Ассамблеяси 72-сессиясидаги нутқи <http://uz2.uz/oz/politics/zbekiston-presidenti-shavkat-mirziyev-bmt-bosh-assambleyasi-20-09-2017>
14. Ўзбекистон Республикаси Президентини Шавкат Мирзиёевнинг Самарқанд шаҳрида ўтган “Марказий Осиё: ягона тарих ва умумий келажак, барқарор ривожланиш ва тараққиёт йўлидаги ҳамкорлик” мавзусидаги халқаро конференцияда сўзлаган нутқи <http://uz2.uz/oz/politics/zbekiston-respublikasi-presidenti-shavkat-mirziyevning-sama-10-11-2017>
15. Ўзбекистон Республикаси Президентини Шавкат Мирзиёевнинг Афғонистон бўйича “Тинчлик жараёни, хавфсизлик соҳасида ҳамкорлик ва минтақавий шериклик” мавзусида ўтказилган халқаро конференциядаги нутқи <http://uz2.uz/oz/politics/zbekiston-respublikasi-presidenti-shavkat-mirziyevning-af-o-27-03-2018>
16. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги «Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида»ги ПФ-4947-сон Фармони // <http://lex.uz/docs/3107036>
17. Ўзбекистон Республикаси Тошқи сиёсий фаолияти концепцияси. (2012 йил 10 сентябрь)
18. “Ўзбекистон Республикаси халқаро шартномалари тўғрисидаги” Ўзбекистон Республикаси Қонуни. (2019 йил 6 февраль) // <https://lex.uz/docs/4193761>
19. Ўзбекистон Республикасининг Мудофаа доктринаси (2018 йил 9 январь) // <https://lex.uz/docs/3495885>
20. Каримов И.А. Асарлар тўплами. 1-24 жилдлар. –Т.: Ўзбекистон, 1996-2016.
21. Бобокулов И.И. Ферганская долина как ГАТА? // Центральная Азия и Кавказ. - Швеция.: №4, 2014. - С.7-20
22. Алимов Р.М. «Центральная Азия: Общность интересов» - Т.: «Шарк», 2005. – 464 с.

назариялари. Минтақашунослик илмий тадқиқот ва ўқув фани сифатида. Қадимги дунё сиёсий фикрларидаги таъқиқ сиёсий концепциялар. Ўйғониш даври ва ҳозирги замон сиёсий таълимотларида халқаро муносабатларга нисбатан қарашларнинг шаклланиши ва ривожланиши.

3-мавзу. Вестфал модели асосида замонавий халқаро муносабатлар тамойилларининг шаклланиши
Вестфал модели тамойилларнинг шаклланиши. Давлат суверенитети. Миллий давлатларнинг юзага келиши. Давлатларнинг тан олиниши, халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш тамойили, ҳудудий яхлитлик. Вестфалия модели доирасида халқаро муносабатлар тизими фаолияти. «Европа концерти» халқаро муносабатлар тизими сифатида.

4-мавзу. XX асрнинг 40-60-йиллари сиёсий фанларда халқаро муносабатларнинг тадқиқ этишнинг назарий масалалари
Халқаро муносабатлар назарияси ва амалиётида сиёсий идеализм. Америка Қўшма Штатларида сиёсий реализм. Ғарбий Европада сиёсий реализм. Халқаро муносабатларнинг максаллари ва манфаатлари. Халқаро муносабатларда модернистик қарашлар. Бихейвиоризм категорияси. Цивилизацион ёндашув. Халқаро муносабатлар иштирокчиларининг услублари ва стратегиялари. Халқаро акторлар фаолиятида куч омили.

5-мавзу. 1970-1990 йилларда халқаро муносабатлар назариясидаги ўзгаришлар
Халқаро муносабатлардаги неолиберал концепциялар. Неореализмнинг шаклланиши. Халқаро муносабатларда постмодернистик ва неомарксистик қарашлар. Халқаро интеграциянинг назарий масалалари. Халқаро режимлар назариясининг шаклланиши. Қудратли давлатлар биполяр қарама-қаршилиги даврининг назарий масалалари.

6-мавзу. Халқаро муносабатларда метод масаласи
Халқаро муносабатларни ўрганишга тизимли ёндашув. Вазиятни таҳлил қилиш усуллари. Экспликатив усуллар. Башорат қилиш усуллари. Қарор қабул қилиш жараёнини таҳлил қилиш. Халқаро муносабатлар қонуниятлари мазмуни. Халқаро муносабатларнинг универсал назариялари.

7-мавзу. Халқаро муносабатлар тизими ва структураси
Халқаро муносабатлар муҳитининг хусусиятлари. Халқаро тизимларнинг назарий моделлари. Халқаро тизимларнинг турлари ва

тузилмалари. Халқаро муносабатларни таҳлил қилишда тизимли ёндашувнинг хусусиятлари ва асосий йўналишлари. Халқаро тизимларнинг фаолияти ва трансформацияси қонуниятлари. 8-мавзу. Халқаро муносабатлар тизимининг жаҳон тараққиётидаги ўрни «Совук уруш»дан кейинги давр халқаро муносабатлар тизимининг ривожланиши. Демократлаштириш ва либераллаштириш – глобаллашув масалалари. Суверенитет ва хавфсизлик масалаларидаги ўзгаришлар. Авторитаризм, тоталитаризм ва демократия: иқтисодий омиллар. «Демократлаштиришнинг учинчи тўлқини» концепцияси. Замонавий дунёда демократлаштириш масалаларининг истикболлари ва қарама-қаршиликлар. 9-мавзу. XX аср охири – XXI аср бошларида халқаро муносабатлар ва жаҳон сиёсати масалалари борасидаги назарий қарашлар Халқаро муносабатлар «янги» назарияларининг пайдо бўлиши. Ф.Фукуяманинг «Тарихнинг интихоси» концепцияси. С.Хантингтоннинг «Дивилизациялар тўқнашуви» концепцияси. 36. Бжезинскийнинг геосиёсий назариялари. И.Валлерстайннинг дунёнинг тизимли таҳлили концепцияси. Жаҳон сиёсатининг янги акторлари ва янгича қарашлар. 10-мавзу. Халқаро можаароларни тадқиқ қилиш ва бартараф этишнинг назарий масалалари Халқаро хавфсизликни таъминлашнинг назарий асослари. Халқаро можаароларнинг хусусияти ва типологияси. Халқаро хавфсизликнинг харбий-сиёсий жиҳатлари. Халқаро можаароларнинг тадрижи ва динамикаси. Халқаро можаароларни тинч йўл билан ҳал этиш йўллари. Халқаро муносабатларни ҳукукий тартибга солиш масаласи. Музокаралар босқичлари. Халқаро можаароларни ҳал қилишда учинчи томон омили. Халқаро ҳуқуқ жорий этилишининг тарихий шакллари ва хусусиятлари. Халқаро ҳуқуқнинг асосий тамойиллари. Замонавий дунёда халқаро ҳуқуқ. 11-мавзу. Глобаллашув жаҳон сиёсий жараёни ривожланишининг асосий тенденцияси сифатида Глобаллашув масалалари бўйича назарий мунозаралар. Глобаллашув шароитида жаҳон иқтисодиёти ва жаҳон сиёсати. Халқаро муносабатларнинг нодавлат иштирокчилари. Халқаро тартибот тушунчаси. Замонавий халқаро тартиботнинг хусусиятлари. Собик «учинчи дунё» мамлакатлари ва минтақалари глобаллашув шароитида. Глобаллашув ва замонавий ривожланиш муаммолари.	қарашларини ва уларнинг назарий асосларини; халқаро муносабатларда содир бўлаётган воқеаларни таҳлил қилиш қўнқималарини <i>билиши ва улардан фойдалана олиши</i>; • билимларни мустақил тўлдириб бориш; компьютер техникаси ва ахборот тизимларидан фойдаланиш; ўз фаолиятини таҳлил этиш, касбий фаолиятида зарур бўлган ахборотни тўплаш, сақлаш ва қайта ишлашнинг усулларини билиш; янги билимларни излай олиш, замонавий ахборот-таълим технологияларини қўллай олиш; воқеалар ва жараёнларни таҳлил қилиш; ички ва ташқи сиёсий стратегия соҳасида сценарийлар туза олиш; давлатлар ташқи сиёсий стратегияларини таҳлил қила олиш <i>малака ва қўнқималарига эга бўлиши керак</i>. VI. Таълим технологиялари ва методлари: • маърузалар; • интерфаол кейс-стадилар; • SWOT таҳлил; • мантикий фиклаш, савол-жавоблар; • гуруҳларда ишлаш; • тақдимогларни тайёрлаш; • индивидуал лойиҳалар; • жамоа бўлиб ишлаш ва химоя қилиш учун лойиҳалар. VII. Кредитларни олиш учун талаблар: Фанга оид назарий ва услубий тушунчаларни тўла ўзлаштириш, таҳлил натижаларини тўғри ақс эттира олиш, ўрганилаётган жараёнлар ҳақида мустақил мушоҳада юритиш ва жорий, оралик назорат шаклида берилган вазифа ва топшириқларни бажариш, яқиний назорат бўйича ёзма ишни топшириш. 6. Асосий адабиётлар 1. Абдуллаев Ш.М. Исторические и культурно-цивилизационные взаимосвязи народов Узбекистана и Афганистана //Международные отношения. –Т.: УМЭД. - №2, 2018 2. Арипов Э.Т. Узбекско-афганские отношения: новый этап динамичного развития //Международные отношения. –Т.: УМЭД. - №2, 2018. 3. Жураев Т, Ақобиров С. Миллий хавфсизлик ва миллий манфаатлар. –Т.: Akademiyu, 2007. 4. Сафоев С. Марказий Осиёдаги геосиёсат. –Т.: Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети, 2005. - 160 б. 5. Хасанов У.А. «Региональная безопасность и национальные интересы (Центральноазиатский регион)» - М., 2004. - 192 с. Қўшимча адабиётлар 6. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. –Т.: Ўзбекистон, 2020. – 74 б.
--	---

29. Замоनावий дунёда АҚШнинг глобал стратегияси 30. Россия Федерациясининг ташқи сиёсати 31. Халқаро муносабатлар тизимида Европа Иттифоқи давлатлари 32. ХХР жахон сиёсатида 33. Жахон сиёсатида Якин Шарқ муаммоси 34. Жахон сиёсатида Жанубий Осиё минтақаси 35. Ўзбекистон Республикаси ва Япония орасида стратегик шекриклик муносабатлари 36. Жахон сиёсатида Афғонистон масаласи 37. Япония жахон сиёсатида 38. Туркия жахон сиёсатида 39. Жахон сиёсатида Ислом давлатлари омили 40. Жахон сиёсати ва Марказий Осиё 41. Американинг Марказий Осиёга нисбатан ҳарбий-сиёсий ёндашуви. 42. Терроризмга қарши кураш масаласи. 43. Толибоннинг ҳукумати фаолиятининг янги ёндашувлари. 44. Ўзбекистон ва Туркиянинг икки томонлама муносабатлари 45. Ўзбекистон Республикаси ва Европа Иттифоқи. 46. “Туркистон – умумий уйимиз” концепцияси. 47. Марказий Осиёнинг минтақавий интеграцияси. 48. МДХ ва Ўзбекистон Республикаси муносабатлари. 49. ШАНХАЙ ҳамкорлик ташкилоти интеграцион жараёнлар. 50. Ўзбекистон: хавфсизлик ва ташқи сиёсат. Талабалар аудиторияда олган назарий билимларини мустахкамлаш ва амалий масалаларни ечиш кўникмасини ҳосил қилиш учун мустақил таълим тизимида асосланган ҳолда мустақил изланиш олиб борадилар. Бунда улар асосий ва қўшимча манбалар ҳамда Интернет сайтларидан фойдаланган ҳолда рефератлар ва илмий маърузалар тайёрлайдилар, семинар машғулот мавзусига доир уй вазифаларини бажарадилар.	3. V. Таълим натижалари / Касбий компетенциялар Талаба билиши керак: • турли минтақаларда содир бўлаётган сиёсий воқеалар ҳамда можаровий ва инкирозий ҳолатлар; дунё давлатларининг жахон сиёсий саҳнасида олиб бораётган сиёсати негизлари; жахон ҳамжамиятининг турли халқаро муаммоларни хал қилишда тўплаган тажрибаси; ўз ечимини қутаётган долзарб халқаро муаммолар ҳақида муайян <i>тасаввурга эга бўлиши</i>; • халқаро муносабатлар ва жахон сиёсатини таҳлил қилиш усулларини; содир бўлаётган халқаро сиёсий воқеаларни ва янгиликларни; халқаро муносабатлардаги асосий намоёндалар
---	---

Халқаро муносабатлардаги интеграция жараёнлари. Минтақа, минтақачилик, минтақавийлашув. Минтақавий ташкилотларнинг институционаллашуви. 12-мавзу. Замоनावий жахон сиёсатида этнополитик омил Замоनावий жахон сиёсатида миллатчилик ва ксенофобия. Замоनावий даврнинг этник парадокси. Халқаро сиёсатда ахлоқ меъёрларининг талқини. Сепаратизм, экстремизм, терроризм. Замоनावий дунёда терроризмга қарши кураш масаласи. Халқаро муносабатларда диний омил. Халқаро сиёсатда ахлоқнинг асосий императивлари. Халқаро муносабатларда ахлоқий меъёрларнинг аҳамияти. Халқаро муносабатларда ахлоқий ўлчов. 13-мавзу. Жахон сиёсатининг глобал муаммолари Глобал муаммоларнинг мазмуни ва типологияси. Глобал энергетик муаммо. Глобал экологик муаммо. Глобал демографик муаммо. Сув ресурсларининг глобал тақчиллиги муаммоси. Иқлим ўзгаришининг инсон мавжудлигига таъсири масаласи. Замоनावий глобал муаммоларини хал қилиш усуллари. 14-мавзу. Давлатлар ташқи сиёсати ва замоनावий халқаро муносабатлар Ташқи сиёсатнинг назарий концепциялари. Ташқи сиёсат қарорларни қабул қилиш назарияси ва амалиёти. Ташқи сиёсат ва дипломатия. Дипломатия ва дипломатик хизмат. Давлатларнинг ташқи сиёсий салоҳияти ва миллий-давлат манфаатлари. Сиёсий тизим ва ташқи сиёсатнинг ўзаро боғлиқлиги. Халқаро сиёсий тадқиқот усуллари. Аxbорот-таҳлилий фаолиятни ташкил этиш ва амалга ошириш. Аналитик ишларнинг таркиби ва мазмуни. 15-мавзу. Замоनावий дунёда АҚШнинг глобал стратегияси АҚШнинг изоляционизм ва глобализм сиёсати. АҚШнинг ХХ аср бошидаги сиёсати. Иккинчи жахон урушидан кейинги вазият, “Совуқ уруш”нинг юзага келиши. АҚШнинг сиёсий, иқтисодий, ҳарбий қудрати. Монро, Вильсон, Рузвельт, Трумэн, Кеннан, Никсон-Киссинджер, Картер, Рейган, Буш доктриналари. 2001 йил 11 сентябр воқеаларининг халқаро муносабатлар тизимида таъсири. АҚШ Миллий хавфсизлик стратегияси хусусиятлари. Американинг Марказий Осиёга нисбатан ҳарбий-сиёсий ёндашуви. 16-мавзу. Россия Федерациясининг ташқи сиёсати Россиянинг ерлар йиғиш натижасида шаклланиши. Россия Совет Иттифоқининг пойдевори сифатида. Россия давлат-минтақа сифатида. Россия МДХнинг пойдевори сифатида. Россиянинг ташқи
--

сиёсий тафаккурида ғарбий, шарқий, демократик ва неоимпериачилик оқимлари. РФнинг дунё етакчи давлатлари билан муносабатлари. РФнинг «G8»даги фаолияти. Россиянинг Марказий Осиёдаги сиёсати. Россиянинг геосиёсати муаммоси. Ўзбекистон ва Россия Федерациясининг икки томонлама муносабатлари.	17-мавзу. Халқаро муносабатлар тизимида Европа Иттифоқи давлатлари Иккинчи жаҳон урушидан кейин Европа давлатлари. Маршалл режиси. Франция ва Германия кўмири ва пўлат уюшмаси (Еuroreap Coal and Steel Community). Париж, Рим, Маастрихт шартномалари. ЕХХТ фаолиятининг устивор йўналишлари. Европа Иттифоқининг ташкил топиши. Ташқи сиёсат ва хавфсизлик масалалари борасида ягона сиёсатнинг амалга оширилиши. Европа Иттифоқи институтлари. Европа Иттифоқи ва Ўзбекистон муносабатлари.
18-мавзу. ХХР жаҳон сиёсатида ХХР ташқи сиёсатининг мафкуравий ва ҳукукий асослари. Ден Сяопин ислохотлари. Хитой иқтисодий ислохотлари. Хитойнинг яхлитлиги муаммоси – “бир давлат, икки тизим” концепцияси. Хитойнинг дунё етакчи давлатлари билан муносабатлари. Хитойнинг тарихий ва замонавий геосиёсий қарашлари. Хитойнинг Марказий Осиёдаги сиёсати. Ўзбекистон ва ХХРнинг икки томонлама муносабатлари.	19-мавзу. Жаҳон сиёсатида Яқин Шарқ муаммоси Яқин Шарқ минтақасининг хусусиятлари. Яқин Шарқ моjarосининг келиб чиқиши. Араб-яхудий низоси: Сурия, Ливан, Яман масалалари. Ливия ва Йроқ муаммоси. Мисрдаги “рангли инкилоб” (2013 йил). Яқин Шарқ моjarосини бартараф этишда Ғарб давлатларининг сиёсати. Яқин Шарқ минтақавий хавфсизлигини таъминлаш масаласи. Яқин Шарқ ва Форс кўрфази АҚШнинг ҳаётий манфаатлар зонаси сифатида.
20-мавзу. Жаҳон сиёсатида Жанубий Осиё минтақаси Жанубий Осиёда геосиёсий вазият. Ҳиндистон ва Покистон давлатларининг ташкил топиши. Ҳиндистон-Покистон моjarоси ва Кашмир муаммоси. 1966 йилдаги Тошкент декларацияси. Жанубий Осиёда ядровий қуролнинг тарқалиши. “Марказий-Жанубий Осиё макро-минтақаси” тушунчаси. Ҳиндистон ва Буюк давлатлар. Ҳиндистон ва минтақавий қудратли давлатлар. Ҳиндистоннинг буюк давлат мақомига даъвогарлиги. Ҳиндистон ядровий давлат сифатида. Қўшилмаслик ҳаракати. Гандизм. Ҳиндистон ва Марказий Осиё. Покистон ва унинг	

IV. Мустақил таълим ва мустақил ишлар Мустақил таълим учун тавсия этиладиган мавзулар:	1. Жаҳон сиёсати фанининг назарий манбалари ва концептуал асослари 2. Ички ва ташқи сиёсатнинг ўзаро боғлиқлиги. 3. Сиёсий таълимотлар тарихида халқаро муносабатларга қарашлар 4. Минтақашунослик илмий тадқиқот ва ўқув фани сифатида 5. Вестфал модели асосида замонавий халқаро муносабатлар тамойилларининг шаклланиши 6. Давлатларнинг тан олиниши, халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш тамойили, худудий яхлитлик. 7. XX асрнинг 40-60-йилларида сиёсий фанларда халқаро муносабатларни тадқиқ этишнинг назарий масалалари 8. Халқаро муносабатлар иштирокчиларининг услублари ва стратегиялари 9. 1970-1990 йилларда халқаро муносабатлар назариясидаги ўзгаришлар 10. Халқаро интеграциянинг назарий масалалари. 11. Халқаро муносабатларда метод масаласи 12. Қарор қабул қилиш жараёнини таҳлил қилиш. 13. Халқаро муносабатлар тизими ва структураси 14. Халқаро муносабатларни таҳлил қилишда тизимли ёндашувнинг хусусиятлари ва асосий йўналишлари. 15. Халқаро муносабатлар тизимининг жаҳон таракқиётидаги ўрни 16. Суверенитет ва хавфсизлик масалаларидаги ўзгаришлар. 17. XX аср охири – XXI аср бошларида халқаро муносабатлар ва жаҳон сиёсати масалалари борасидаги назарий қарашлар 18. Жаҳон сиёсатининг янги акторлари ва янгича қарашлар. 19. Халқаро моjarоларни тадқиқ қилиш ва бартараф этишнинг назарий масалалари 20. Замонавий дунёда халқаро ҳуқуқ. 21. Глобаллашув жаҳон сиёсий жараёни ривожланишининг асосий тенденцияси сифатида 22. Глобаллашув ва замонавий ривожланиш муаммолари. 23. Замонавий жаҳон сиёсатида этнополитик омил 24. Халқаро муносабатларда ахлоқий меъёрларнинг аҳамияти 25. Жаҳон сиёсатининг глобал муаммолари 26. Замонавий глобал муаммоларини ҳал қилиш усуллари 27. Давлатлар ташқи сиёсати ва замонавий халқаро муносабатлар 28. Давлатларнинг ташқи сиёсий салоҳияти ва миллий-давлат манфаатлари
---	--

16. Суверенитет ва хавфсизлик масалаларидаги ўзгаришлар.
17. XX аср охири – XXI аср бошларида халқаро муносабатлар ва жаҳон сиёсати масалалари борасидаги назарий қарашлар
18. Жаҳон сиёсатининг янги акторлари ва янгича қарашлар.
19. Халқаро можароларни тадқиқ қилиш ва бартараф этишнинг назарий масалалари
20. Замоनावий дунёда халқаро ҳуқуқ.
21. Глобаллашув ва замоनावий ривожланишнинг асосий тенденцияси сифатида
22. Глобаллашув ва замоनावий ривожланиш муаммолари.
23. Замоनावий жаҳон сиёсатида этнополитик омил
24. Халқаро муносабатларда ахлоқий меъёрларнинг аҳамияти
25. Жаҳон сиёсатининг глобал муаммолари
26. Замоनावий глобал муаммоларини ҳал қилиш усуллари
27. Давлатлар ташқи сиёсати ва замоनावий халқаро муносабатлар
28. Давлатларнинг ташқи сиёсий салоҳияти ва миллий-давлат манфаатлари
29. Замоनावий дунёда АҚШнинг глобал стратегияси
30. Россия Федерациясининг ташқи сиёсати
31. Халқаро муносабатлар тизимида Европа Иттифоқи давлатлари
32. ХХР жаҳон сиёсатида
33. Жаҳон сиёсатида Яқин Шарқ муаммоси
34. Жаҳон сиёсатида Жанубий Осиё минтақаси
35. Жаҳон сиёсатида Афғонистон масаласи
36. Япония жаҳон сиёсатида
37. Туркия жаҳон сиёсатида
38. Жаҳон сиёсатида Ислом давлатлари омили
39. Жаҳон сиёсати ва Марказий Осиё
40. Ўзбекистон Республикаси ва Европа Иттифоқи.
41. “Туркистон – умумий уйимиз” концепцияси.
42. Марказий Осиёнинг минтақавий интеграцияси.
43. МДХ ва Ўзбекистон Республикаси муносабатлари.
44. ШАНХАЙ ҳамкорлик ташкилоти интеграцион жараёнлар.
45. Ўзбекистон: хавфсизлик ва ташқи сиёсат.

Амалий машғулотлар мультимедиа қурilmалари билан жиҳозланган аудиторияда бир академик гуруҳга бир профессор-ўқитувчи томонидан ўтказилиши зарур. Машғулотлар фаол ва интерфактив усуллар ёрдамида ўтилиши, мос равишда муносиб педагогик ва ахборот технологиялар қўлланилиши мақсадга мувофиқ.

Марказий ҳамда Жанубий Осиё минтақавий хавфсизлигига нисбатан ёндашувлари. Покистоннинг ядровий дастури. Покистон-АҚШ ҳамкорлиги. Терроризмга қарши кураш масаласи.

21-мавзу. Жаҳон сиёсатида Афғонистон масаласи

Афғон давлатчилигининг шаклланиш муаммоси. Дюранд чизиги. Афғонистонда 1973 ва 1978 йиллардаги давлат тўғариши. Совет қўшинларининг Афғонистонга киритилиши. Этник, қабилавий ва фуқаролик уруши. Афғон мужоҳидлари исломий иттифоқи-7 ва Афғоннинг юзага келиши ва фаолияти. 2001 йилдан Афғонистондаги аксилтеррор операцияси. Афғонистонда ISAF фаолияти. Афғонистон ва Марказий Осиё. Жаҳон сиёсатида Афғонистон масаласини ҳал қилиш масалалари. Толибоннинг ҳукумати фаолиятининг янги ёндашувлари.

22-мавзу. Япония жаҳон сиёсатида

Япония ташқи сиёсатининг шаклланиши. Япон дилеммаси: қарамлик ва мустақиллик орасида. Иқтисодий ислохотларнинг асосий йўналишлари. Ташқи сиёсий йўналишларнинг шаклланишида сиёсий партияларнинг роли. Япониянинг жаҳон сиёсатига киришиши. Япония-АҚШ сиёсатининг устувор йўналишлари. Ҳашимото ҳукуматининг “Марказий Осиё+Япония” стратегияси: минтақавий хавфсизлик, энергетик хавфсизлик, транспорт логистикаси. Ўзбекистон ва Япониянинг икки томонлама муносабатлари.

23-мавзу. Туркия жаҳон сиёсатида

Туркия давлатининг юзага келиши. Туркия ислохотларининг асосий йўналишлари ва ташқи сиёсат. Туркия ташқи сиёсатида пантуркизм аломатлари. Давлат сиёсий тизимининг шаклланиши. Туркиянинг жаҳон сиёсатидаги ўрни. Туркия-Германия муносабатлари. Туркия-АҚШ ҳамкорлиги. Туркиянинг НАТОга аъзо бўлиши. Туркиянинг Европа давлатлари билан алоқалари. Туркиянинг Яқин Шарқ муаммоларига нисбатан ёндашувлари. Туркиянинг ЕИГА аъзо бўлиш истикболлари. Туркия ва Марказий Осиё. Ўзбекистон ва Туркиянинг икки томонлама муносабатлари.

24-мавзу. Жаҳон сиёсатида Ислом давлатлари омили

Жаҳон сиёсатида дин омили. Давлатлар ташқи сиёсатида Ислом динининг таъсири. Ислом Конференцияси Ташкилотининг фаолияти. Халқаро муносабатларда сунний-шиа рақобати омили. Саудия Арабистони, Миср, БАА, Йордания, Малайзия сиёсати.

Эрон Ислом Республикасидаги сиёсий тузум. Эрон ташқи сиёсатида Ислом инкилоби экспорти концепцияси. Халқаро

муносабатларга Эроннинг таъсири. Эрон ядровий дастури ва АҚШ, Европа Иттифоқи давлатлари билан музокаралари.

25-мавзу. Жаҳон сиёсати ва Марказий Осиё

Марказий Осиё давлатларининг мустакилликка эришиши. Марказий Осиё давлатларининг Олма-ота шартномаси. Ғарб давлатларининг Марказий Осиё минтақасидаги манфаатлари. АҚШ-РФ-XXР "геосиёсий учбурчаг"нинг шаклланиши. Марказий Осиёнинг геосиёсий трансформацияси. Ижобий ва салбий диверсификация. Ўзбекистон Республикаси ва АҚШ; Ўзбекистон Республикаси ва Россия Федерацияси; Ўзбекистон Республикаси ва Япония орасида стратегик шекриклик муносабатлари.

26-мавзу. Ўзбекистон Республикаси ва Европа Иттифоқи.

Ўзбекистон Республикаси ва Европа Иттифоқи муносабатларни шаклланиши, мавжуд муаммолар, уларни ечимлари, амалга оширилаётган ишлар. Европа Иттифоқини вужудга келиши, ривожланиши. Европа Иттифоқи ва Ўзбекистон манфаатларининг ўзаро боғлиқлиги

27-мавзу. Марказий Осиёнинг минтақавий интеграцияси.

Марказий Осиёнинг минтақавий интеграцияси, ривожланиши, ўзаро алоқалари. Минтақавий муносабатларнинг ўзаро иқтисодий, сиёсий, ижтимоий, ҳуқуқий ва маънавий-маърифий жиҳатдан боғлиқлиги.

28-мавзу. МДХ ва Ўзбекистон Республикаси муносабатлари.

Мустакил Давлатлар Ҳамдўстлиги давлатлараро ташкилот сифатида ва Ўзбекистон Республикаси муносабатлари, шаклланиши ва ривожланиши. МДХга аъзо бўлган давлатлар, уларни ўзаро алоқаларни бориши, манфаатларни уйғунлиги.

МДХнинг инсон ҳуқуқлари, эркинликларини таъминлаш, умумий сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий ҳамкорлик маконни вужудга келиши, транспорт ва алоқа тизимини ривожлантириш, уюшган жиноятчиликка қарши курашдаги ўрни

Ўзбекистон ўз миллий манфаатларидан келиб чиққан ҳолда МДХда иштирок этиши. МДХнинг мустакил давлатларнинг ҳаракатларини мувофиқлаштирувчи орган сифатидаги фаолияти.

29-мавзу. ШАНХАЙ ҳамкорлик ташкилоти интеграцион жараёнлар.

ШАНХАЙ ҳамкорлик ташкилоти фаолияти, минтақавий ҳалқаро ташкилот сифатида ривожланиши, интеграцион жараёнлар.

Аъзо давлатларнинг ўзаро алоқалари. ШАНХАЙ ҳамкорлик ташкилотининг Марказий Осиёдаги вазиятни барқарорлаштириш, давлатлар ўртасидаги дўстлик ва қўшничлик алоқаларини мустаҳкамлаш, сиёсий, иқтисодий, илмий, гуманитар ва бошқа соҳаларда ҳамкорликни ривожлантиришдаги ўрни. Террорчилик, сепаратизм ва экстремизм билан курашишга доир Шанхай конвенциясини имзоланиши.

30-мавзу. Ўзбекистон: хавфсизлик ва ташқи сиёсат.

Ўзбекистон ташқи сиёсати ва миллий манфаатлар устуворлиги. Ўзбекистон Республикаси Ташқи сиёсий фаолияти концепцияси мамлакат ташқи сиёсатининг бош сиёсий-ҳуқуқий мезони сифатида. Ўзбекистон Республикаси миллий хавфсизлиги ва уни таъминлаш асослари, йўналишлари ҳамда омиллари. Марказий Осиё минтақаси Ўзбекистон ташқи сиёсатининг устувор йўналиши сифатида. Янги Ўзбекистон стратегиясида ташқи сиёсатга янгича ёндашувлар.

III. Семинар машғулотлари бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Семинар машғулотлари бўйича қуйидаги мавзулар тавсия этилади:

1. Жаҳон сиёсати фанининг назарий манбалари ва концептуал асослари

2. Ички ва ташқи сиёсатнинг ўзаро боғлиқлиги.

3. Сиёсий таълимотлар тарихида халқаро муносабатларга қарашлар

4. Минтақашунослик илмий тадқиқот ва ўқув фани сифатида

5. Вестфал модели асосида замонавий халқаро муносабатлар таъминларининг шаклланиши

6. Давлатларнинг тан олинishi, халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш таъминли, ҳудудий яхлитлик.

7. XX асрнинг 40-60-йилларида сиёсий фанларда халқаро муносабатларни тадқиқ этишнинг назарий масалалари

8. Халқаро муносабатлар иштирокчиларининг услублари ва стратегиялари

9. 1970-1990 йилларда халқаро муносабатлар назариясидаги ўзгаришлар

10. Халқаро интеграциянинг назарий масалалари.

11. Халқаро муносабатларда метод масаласи

12. Қарор қабул қилиш жараёнини таҳлил қилиш.

13. Халқаро муносабатлар тизими ва структураси

14. Халқаро муносабатларни таҳлил қилишда тизимли ёндашувнинг хусусиятлари ва асосий йўналишлари.

15. Халқаро муносабатлар тизимининг жаҳон тараққиётидаги ўрни